

NOTA INFORMACYJNA

Bruksela, 29 kwietnia 2014 r.

Unijne środki ograniczające

Sankcje są jednym z narzędzi UE służących promowaniu celów wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa: pokoju, demokracji i przestrzegania praworządności, praw człowieka i prawa międzynarodowego. Stanowią zawsze część kompleksowego podejścia w ramach polityki, obejmującego dialog polityczny i dodatkowe działania.

Sankcje UE nie mają charakteru kary, ale mają służyć doprowadzeniu do zmiany polityki lub działalności kraju, podmiotu lub osób, w które są wymierzone. Środki są zatem zawsze ukierunkowane na takie polityki lub działania, sposoby ich prowadzenia i osoby za nie odpowiedzialne. Jednocześnie UE czyni wszystko co w jej mocy, by zminimalizować negatywne skutki dla ludności cywilnej lub legalnej działalności.

UE wdraża wszystkie sankcje nałożone przez ONZ. Może również je wzmocnić poprzez stosowanie surowszych i dodatkowych środków. Ponadto w przypadkach, w których uzna to za stosowne, może postanowić o nałożeniu autonomicznych sankcji.

Przyjęcie i wejście w życie

Rada nakłada unijne środki ograniczające w drodze przyjmowanej jednomyślnie decyzji Rady w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Decyzja ta zawiera wszystkie nałożone środki, ale konieczne mogą być dodatkowe akty ustawodawcze, by nadać sankcjom wiążącą moc prawną.

Niektóre sankcje, takie jak embargo na broń i zakaz podróżowania, są wdrażane bezpośrednio przez państwa członkowskie. Takie środki wymagają wyłącznie decyzji Rady. Decyzja ta jest bezpośrednio wiążąca dla wszystkich państw członkowskich UE.

Środki gospodarcze, takie jak zamrożenie aktywów i zakaz eksportu, należą do kompetencji Unii, a zatem wymagają osobnego ustawodawczego aktu wykonawczego w formie rozporządzenia Rady, które jest bezpośrednio wiążące dla obywateli i przedsiębiorstw UE. Rozporządzenie, przyjęte na podstawie wspólnego wniosku Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa i Komisji Europejskiej, zawiera szczegóły dotyczące dokładnego zakresu zastosowania środków, o których zdecydowała Rada, i ich wdrożenia. Takie rozporządzenie zwyczajowo wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym UE*.

P R E S S

Rada Unii Europejskiej – Biuro Prasowe
Rue de la Loi 175 B – 1048 BRUSSELS Tel.: +32 (0)2 281 6319
press.office@consilium.europa.eu <http://www.consilium.europa.eu/press>

PL

Często nakładane środki

– Embargo na broń

Embargo na broń z reguły obejmuje sprzedaż, dostarczanie, transport towarów wymienionych we wspólnym wykazie uzbrojenia UE (zob. najnowszą wersję [wspólnego wykazu uzbrojenia](#)). Zakaz zazwyczaj obejmuje związaną z bronią pomoc techniczną i finansową.

Ponadto może on dotyczyć eksportu sprzętu stosowanego do wewnętrznych represji, np. sprzętu policyjnego nieujętego we wspólnym wykazie uzbrojenia UE. Kilka przykładów: pojazdy wyposażone w armatki wodne, pojazdy do transportu więźniów, drut kolczasty, kaski i tarcze ochronne.

Rada może również zakazać eksportu do państw objętych sankcjami produktów podwójnego zastosowania, tj. tych, które mogą być stosowane zarówno do celów cywilnych, jak i wojskowych, jak określono w unijnym wykazie produktów podwójnego zastosowania (zob. [załącznik I do rozporządzenia 428/2009](#)).

– Zamrożenie aktywów

Zamrożenie aktywów dotyczy środków finansowych i zasobów gospodarczych posiadanych lub kontrolowanych przez poszczególne osoby lub podmioty objęte sankcjami. Oznacza to, że te osoby lub podmioty nie mają dostępu do środków finansowych takich jak gotówka, czek, depozyty bankowe, papiery wartościowe, udziały, nie mogą ich przenieść ani sprzedać. Nie mogą również sprzedać ani wynająć żadnych innych aktywów materialnych lub niematerialnych, w tym nieruchomości.

Zamrożenie aktywów obejmuje również zakaz dostarczania zasobów osobom lub podmiotom objętym sankcjami. Oznacza to, że obywatelom i przedsiębiorstwom UE nie wolno dokonywać płatności na ich rzecz ani dostarczać im towarów lub innych dóbr. W rezultacie nie można legalnie przeprowadzać transakcji biznesowych z wyznaczonymi firmami i osobami.

W konkretnych wyjątkowych przypadkach właściwe organy krajowe mogą zezwolić na odstępstwa od zamrożenia aktywów, np. gdy chodzi o zaspokojenie podstawowych potrzeb (takich jak jedzenie, czynsz, leki lub podatki) lub pokrycie uzasadnionych kosztów prawniczych.

– Zakaz wizowy lub zakaz podróżowania

Osobom objętym zakazem podróżowania odmawia się wjazdu do UE na jej zewnętrznych granicach. Jeśli do wjazdu na terytorium UE wymagane są wizy, to nie zostaną one przyznane osobom, których dotyczą ograniczenia wjazdowe.

Sankcje UE nigdy nie zobowiązują państw członkowskich do odmowy wjazdu ich własnym obywatelom. Jeśli obywatel UE podlega zakazowi podróżowania, to jego kraj pochodzenia musi, z zastrzeżeniem krajowych przepisów prawnych, przyjąć go na swoje terytorium.

Ponadto państwa członkowskie mogą zwalniać z zakazu podróżowania, gdy na ich terytorium znajduje się siedziba międzynarodowej organizacji międzyrządowej lub Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie albo gdy organizowana jest konferencja ONZ.

Gdzie mają zastosowanie sankcje UE?

Z uwagi na swój charakter sankcje są tak pomyślane, by miały skutki polityczne w państwach trzecich. Niemniej środki ograniczające UE mają zastosowanie wyłącznie w ramach jurysdykcji UE, tj.:

- na terytorium UE, w tym w jej przestrzeni powietrznej;
- do obywateli UE, bez względu na to, czy przebywają w UE;
- do firm i organizacji podlegających prawu państwa członkowskiego, bez względu na to, czy działają w UE. Dotyczy to również oddziałów firm UE w państwach trzecich;
- do wszelkich przedsięwzięć biznesowych prowadzonych w całej lub w części Unii Europejskiej;
- na pokładach wszystkich statków powietrznych lub wodnych podlegających jurysdykcji państw członkowskich.

UE nie przyjmuje aktów prawnych mających zastosowanie ekstraterytorialne z naruszeniem prawa międzynarodowego. Państwa kandydujące do UE systematycznie wzywa się do dostosowania się do środków ograniczających UE.

Środki odwoławcze

Rada powiadamia osoby i podmioty objęte zamrożeniem aktywów lub zakazem podróżowania o nałożonych na nie środkach. Jednocześnie informuje je o dostępnych środkach odwoławczych; dane osoby i podmioty mogą zwrócić się do Rady o ponowne rozważenie swojej decyzji w drodze sporządzenia uwag do wykazu. Mogą również zaskarżyć środki przed Sądem UE.
